

ЯСІНСЬКИЙ Володимир Назарійович
*курсант 122 навчальної групи курсу №1
факультету забезпечення державної
безпеки Київського інституту
Національної гвардії України*

Науковий керівник:

КОМИССАРОВА Наталя
*начальник кафедри державної безпеки
факультету забезпечення державної
безпеки Київського інституту
Національної гвардії України*

ПРОБЛЕМАТИКА КВАЛІФІКАЦІЇ ВІЙСЬКОВИХ ЗЛОЧИНІВ РОЛЬ ВІЙСЬКОВОЇ ПОЛІЦІЇ В ЗДІЙСНЕННІ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Проблематика кваліфікації військових злочинів має вагомий та водночас казусний характер в сфері кримінального права за умов сьогодення в Україні, а саме знаходження країни в стані війни. Почнемо з того що в сучасному українському законодавстві відсутня чітка та послідовна нормативна база щодо визначення та класифікації військових злочинів, що призводить до правових суперечок та нерівномірного застосування законів. Грає роль також проблема зібранням належних доказів для кваліфікації військових злочинів саме в складних умовах конфлікту, що значним чином ускладнює процедури розслідування та доказування. У разі компонування доказової бази та окремих матеріалів до кримінальної справи щодо військовослужбовця без належних фахових експертиз та проведення відповідних слідчих дій кваліфікація військового злочину та суб'єкти кримінального провадження можуть піддаватися політичному тиску, що впливає на об'єктивність розслідувань і справедливість судових процесів.

Визначення компетентних органів досудового розслідування злочинів залишається важливим, адже для розслідування, визначення та кваліфікації військового злочину повинен діяти відповідний орган саме військової юстиції. На сьогоднішній день вище зазначеними діями займаються працівники та слідчі підрозділи Військової служби правопорядку(ВПС). Проте зовсім скоро, як було передбачено Стратегічним оборонним бюлетенем України 2016 року, буде здійснено перетворення ВПС у Військову поліцію. Перша спроба створення вище сказаної організації було здійснено в 2008 році та регламентувалось в Указі Президента України № 311/2008 від 8 квітня: «Військова служба правопорядку у Збройних Силах України має бути перетворена у військову поліцію, яка здійснюватиме попередження, виявлення, розкриття злочинів та досудове розслідування справ про злочини проти встановленого порядку несення

військової служби» . Військова поліція, згідно законопроекту д-6569 2024 року , вважатиметься органом військової юстиції, одним із основних обов'язків якого - забезпечення правопорядку та військової дисципліни у збройних формуваннях, які утворені відповідно до Законів України. Об'єктами діяльності, щодо яких будуть застосовуватись відповідні заходи, є: військовослужбовці Збройних сил України, Державної прикордонної служби України, Національної гвардії України; працівники Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації, Державної спеціальної служби транспорту; інші особи та державні службовці, що пов'язані з військовою діяльністю. Щодо здійснення процесу кримінального провадження на підрозділи Військової поліції будуть покладені наступні завдання: виявлення та припинення злочинів у Міністерстві оборони України, Збройних силах України та інших військових формуваннях; досудове розслідування кримінальних злочинів та проступків під час проходження військової служби та тих, що пов'язані з корупційними діями з боку державних службовців; виявлення передумов, обставин та причин здійснення кримінального правопорушення або проступку військовослужбовцями чи працівниками органів військового управління; проведення оперативно-розшукової діяльності в межах їх повноважень; розшук та затримання військовослужбовців, які самовільно залишили військові частини або місця несення служби, а також тих хто викрав зброю та несе загрозу для оточуючих.

Процедура структуризації, організації діяльності та створення нормативної бази для Військової поліції - процес складний та довготривалий, що потребуватиме значної уваги зі сторони органів виконавчої та законодавчої влади. Задля прискорення процесу варто звернутись до країн-партнерів, у яких діяльність Військової поліції регламентована згідно всіх норм міжнародного права та функціонує повноцінно та ефективно, а саме: Франція, Німеччина, США, Великобританія , бразилія та інші.

На сьогодні є необхідність ретельного вивчення та аналізу військових кримінальних правопорушень, вчинених військовими службовими особами та військових злочинів у контексті повномасштабного вторгнення РФ на територію України, що є важливим внеском у розуміння глобальних проблем прав людини, міжнародного гуманітарного права та сприяє розробці ефективних стратегій протидії та запобігання подібним порушенням в майбутньому. Ця проблематика потребує подальшого вивчення та у майбутньому відіграє участь та роль військової поліції в здійсненні кримінального провадження.